

PROGRAM POMOCY SPOŁECZNEJ MIASTA BIAŁEGOSTOKU NA LATA 2017-2020

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.),
- Uchwała Nr LVIII/777/10 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 13 września 2010 roku w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Miasta Białegostoku na lata 2011-2020 plus”,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2011-2020 przyjęta Uchwałą Nr XXI/199/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 30 grudnia 2011 r.

Cel programu

Celem programu jest ograniczenie zjawiska marginalizacji społecznej poprzez udostępnienie osobom i rodzinom potrzebującym pomocy instrumentów wspierających je w podejmowaniu wysiłków zmierzających do przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych.

„Program Pomocy Społecznej Miasta Białegostoku na lata 2017-2020” jest nakierowany na:

1. Pomoc osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej.
2. Działania aktywizacyjne i reintegracyjne na rzecz osób i rodzin.
3. Wsparcie osób długotrwale lub ciężko chorych, niepełnosprawnych, osób starszych i samotnych.
4. Pomoc rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
5. Organizację środowiska lokalnego.

Diagnoza

Białystok – miasto na prawach powiatu jest stolicą województwa podlaskiego. Według danych na dzień 31.12.2015 r. miasto liczyło 283 229 mieszkańców. Białystok pełni funkcję administracyjnego, gospodarczego, naukowego i kulturalnego centrum regionu. Uwarunkowania geograficzne i historyczne sprawiły, że Białystok jest miejscem, gdzie od wieków żyli wspólnie ludzie różnych kultur, wyznań i narodowości, co ukształtowało specyficzny charakter miasta. Przez swoich mieszkańców Białystok postrzegany jest jako miejsce przyjazne do życia. Jednak w każdej społeczności, tak również w Białymstoku, część mieszkańców (około 5,9%) nie radzi sobie z problemami życiowymi i potrzebuje wsparcia z systemu pomocy społecznej.

Dynamiczne zmiany demograficzne w ostatnim czasie, takie jak: starzenie się społeczeństwa, wydłużenie średniego czasu życia, czy też emigracja zarobkowa ludzi młodych, spowodowały zwiększenie się liczby osób starszych i przewlekle chorych korzystających z różnych form wsparcia w miejscu zamieszkania (usługi opiekuńcze), jak również z pomocy instytucjonalnej (domy pomocy społecznej, zakłady opiekuńczo-lecznicze).

W 2015 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku objął różnego rodzaju wsparciem w ramach pomocy społecznej ok. 5,9% mieszkańców miasta Białegostoku.

Tabela Nr 1. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców miasta Białegostoku

Rok	Liczba mieszkańców Białegostoku *	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Wskaźnik % mieszkańców Białegostoku objętych pomocą społeczną
1	2	3	4	5	6
2015	283 229	11 894	8 876	16 695	5,9

* źródło: Rejestr mieszkańców miasta Białegostoku, Urząd Miejski w Białymstoku, Departament Obsługi Mieszkańców

Stosownie do ustawowych regulacji świadczenia z pomocy społecznej mają charakter obowiązkowy bądź fakultatywny. Rodzaj, forma i rozmiar przyznawanych świadczeń uzależnione są od indywidualnej sytuacji osoby lub rodziny, okoliczności uzasadniających potrzebę udzielenia pomocy, liczby osób i rodzin potrzebujących wsparcia oraz od możliwości finansowych Ośrodka.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód (netto) nie przekracza kryterium dochodowego wynoszącego:

- dla osoby samotnie gospodarującej - 634 zł,
- na osobę w rodzinie - 514 zł (w przypadku rodziny), przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z przesłanek wymienionych w art. 7 pkt 2-15 ustawy o pomocy społecznej, np. bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, uzależnienia.

Tabela Nr 2. Liczba rodzin/osób korzystających ze wsparcia z powodu przesłanek, o których mowa w art. 7 ustawy o pomocy społecznej

Lp.	Trudna sytuacja życiowa	2015	
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	Ubóstwo	6 238	11 616
2.	Sieroctwo	4	8
3.	Bezdomność	375	386
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	524	2 189
	w tym: wielodzietność	183	988
5.	Bezrobocie	5 103	10 556
6.	Niepełnosprawność	3 239	5 034
7.	Długotrwała lub ciężka choroba	3 797	6 393
8.	Przemoc w rodzinie	74	201
9.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	978	2 991
	w tym: rodziny niepełne	761	2 066
	rodziny wielodzietne	147	768
10.	Alkoholizm	412	600

11.	Narkomania	22	27
12.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	190	228
13.	Trudności w integracji osób, które uzyskały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	60	165
14.	Zdarzenia losowe	11	17

Wśród osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej najczęściej występującymi dysfunkcjami, będącymi przyczyną trudnej sytuacji życiowej, były: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

1. POMOC OSOBOM I RODZINOM BĘDĄCYM W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ

Adresaci

Zadanie skierowane jest do osób i rodzin przeżywających trudne sytuacje życiowe, których nie w stanie samodzielnie pokonać, przy wykorzystaniu własnych uprawnień, zasobów i możliwości.

Cel zadania

Wsparcie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Realizacja zadania

Zadanie realizowane będzie poprzez udzielanie świadczeń z pomocy społecznej:

- 1) świadczenia pieniężne: zasiłki stałe; zasiłki okresowe; zasiłki celowe; specjalne zasiłki celowe; zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności z Programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”; pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki; świadczenia pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla uprawnionych cudzoziemców; wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki (przyznane przez sąd);
- 2) świadczenia niepieniężne: praca socjalna; usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne w miejscu zamieszkania lub w ośrodkach wsparcia; schronienie; posiłek, w tym dożywianie dzieci i młodzieży w okresie nauki szkolnej w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”; sprawienie pogrzebu; składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za osoby uprawnione; pomoc rzeczowa; poradnictwo specjalistyczne (w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, świadczone osobom i rodzinom, mającym trudności lub wykazującym potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych); mieszkanie chronione; interwencja kryzysowa; pobyt i usługi w domu pomocy społecznej.

Wskaźniki

1. Liczba osób/rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej.
2. Liczba osób korzystających z dożywiania w ramach Programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.
3. Liczba osób/rodzin, którym świadczone prace socjalne.
4. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego, w szczególności prawnego, psychologicznego i rodzinnego.

Realizatorzy

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Urząd Miejski w Białymstoku, Dzienny Dom Pomocy Społecznej, domy pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

2. DZIAŁANIA AKTYWIZACYJNE I REINTEGRACYJNE NA RZECZ OSÓB I RODZIN

2.1. Pomoc osobom bezrobotnym i nieaktywnym zawodowo zagrożonym wykluczeniem społecznym

Adresaci

Program skierowany jest do osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cel zadania

Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo zagrożonych wykluczeniem.

Realizacja zadania:

- 1) świadczenie pracy socjalnej na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, tj.:
  - a) prowadzenie indywidualnego przypadku (m.in. poprzez realizowanie kontraktu socjalnego, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu jednostki/rodziny),
  - b) włączanie klientów do aktywnych form wsparcia realizowanych przez podmioty ekonomii społecznej,
  - c) motywowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (m.in. bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo, niepełnosprawnych, bezdomnych, cudzoziemców) do podnoszenia kwalifikacji lub do przekwalifikowania zawodowego oraz do aktywnego poszukiwania pracy;
  - d) organizacja społeczności lokalnej w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i innych podmiotów istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności;
- 2) kontynuacja współpracy z urzędami pracy, pracodawcami na lokalnym rynku pracy i innymi podmiotami w zakresie łagodzenia skutków bezrobocia, zatrudnienia oraz aktywizacji społecznej i zawodowej osób poszukujących pracy;
- 3) współpraca z urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informowania o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- 4) kontynuacja programu prac społecznie użytecznych;
- 5) współdziałanie w realizacji projektów skierowanych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
- 6) umożliwienie udziału w warsztatach oraz innych działaniach podnoszących kompetencje osobiste, społeczne i zawodowe osobom i rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

Wskaźniki

1. Liczba osób, które wykonywały prace społecznie użyteczne.
2. Liczba osób uczestniczących w aktywnych formach wsparcia prowadzonych przez podmioty ekonomii społecznej (KIS, CIS).
3. Liczba osób, które w wyniku pracy socjalnej uzyskały status osoby bezrobotnej/poszukującej pracy.
4. Liczba osób, które podjęły zatrudnienie w wyniku upowszechniania ofert pracy oraz informowania o wolnych miejscach pracy.
5. Liczba osób objętych wsparciem w formie warsztatów.
6. Liczba osób uczestniczących w innych formach wsparcia.

Realizatorzy

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Wojewódzki Urząd Pracy, Urząd Miejski w Białymstoku, pracodawcy, podmioty ekonomii społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

2.2. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością

Adresaci

Program skierowany jest do osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.

Cel zadania

Udzielanie schronienia osobom bezdomnym, zapobieganie powstawaniu, utrwalaniu się i poszerzaniu zjawiska bezdomności na terenie Miasta Białegostoku, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego oraz stwarzanie warunków sprzyjających rozwiązywaniu problemów osób bezdomnych. Zadanie ma na celu również tworzenie szans i warunków umożliwiających osobom bezdomnym wyjście z bezdomności.

Realizacja zadania:

- 1) udzielanie informacji dotyczących zasad przyznawania świadczeń, poradnictwo socjalne i prawne;
- 2) zapewnienie: schronienia (szczególnie w okresie trudnych warunków atmosferycznych), posiłku, niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym; umożliwienie utrzymania podstawowego poziomu higieny;
- 3) świadczenie pracy socjalnej osobom bezdomnym/zagrożonym bezdomnością;
- 4) realizacja indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności i kontraktu socjalnego;
- 5) poradnictwo dla osób uzależnionych;
- 6) współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i podmiotami realizującymi zadania z zakresu zapobiegania degradacji społecznej bezdomnych członków społeczności lokalnej oraz wspieranie inicjatyw na rzecz pomocy osobom zagrożonym bezdomnością;
- 7) aktualizowanie „mapy miejsc niemieszkalnych” i wspieranie osób bezdomnych pozostających w tych miejscach – w ramach streetworkingu;
- 8) aktywizacja społeczna, edukacyjna i zawodowa oraz pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia;
- 9) organizowanie w okresie jesienno-zimowym akcji informacyjnej dotyczącej możliwości otrzymania pomocy, w tym w szczególności w zakresie schronienia, posiłku, odzieży na terenie Miasta Białegostoku (ulotki, plakaty informujące o instytucjach udzielających pomocy osobom bezdomnym).

Wskaźniki

1. Liczba osób bezdomnych, którym udzielono wsparcia.
2. Liczba miejsc schronienia.
3. Liczba zawartych (w danym roku) indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.
4. Liczba zawartych (w danym roku) kontraktów socjalnych.

Realizatorzy

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Urząd Miejski w Białymstoku, Straż Miejska, Policja, Dzienny Dom Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

2.3. Pomoc osobom i rodzinom, w których występuje uzależnienie od alkoholu

Adresaci

Program skierowany jest do osób nadużywających alkoholu i ich rodzin.

Cel zadania

Ograniczanie skutków szkodliwego używania alkoholu oraz zmniejszanie ryzyka powstawania nowych problemów związanych z nadużywaniem alkoholu.

Realizacja zadania:

- 1) prowadzenie punktów konsultacyjnych dla osób z problemami alkoholowymi;
- 2) kierowanie wniosków o leczenie osoby uzależnionej do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) wspieranie rodzin osób uzależnionych;
- 4) motywowanie i kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podejmowania terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia oraz do klubów abstynenckich;
- 5) współpraca z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zakładami lecznictwa odwykowego, klubami abstynenckimi, instytucjami i innymi podmiotami, zajmującymi się pomocą uzależnionym i współuzależnionym od alkoholu.

Wskaźniki

1. Liczba porad udzielonych przez pracowników socjalnych osobom nadużywającym alkoholu oraz współuzależnionym członkom rodzin.
2. Liczba wniosków skierowanych do MKRPA o leczenie osoby uzależnionej.
3. Liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną z uwagi na występujący alkoholizm.

Realizatorzy

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Urząd Miejski w Białymstoku, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Izba Wytrzeźwień, sądy, placówki ochrony zdrowia, kluby abstynenckie, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

2.4. Pomoc cudzoziemcom

Adresaci

Program skierowany jest do cudzoziemców posiadających status uchodźcy, ochronę uzupełniającą, zgodę na pobyt ze względów humanitarnych lub na pobyt tolerowany oraz do pozostałych cudzoziemców uprawnionych do świadczeń z pomocy społecznej.

Cel zadania

Zapewnienie pomocy cudzoziemcom, w tym mającej na celu wspieranie procesu integracji.

Realizacja zadania:

- 1) pomoc cudzoziemcom ze statusem uchodźcy/ochroną uzupełniającą - w ramach indywidualnego programu integracji, w tym wypłata świadczenia pieniężnego na utrzymanie i wydatki związane z nauką języka polskiego;
- 2) pomoc cudzoziemcom ze statusem uchodźcy/ochroną uzupełniającą na zasadach ogólnych ustawy o pomocy społecznej;
- 3) pomoc cudzoziemcom posiadającym zgodę na pobyt ze względów humanitarnych lub zgodę na pobyt tolerowany oraz cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 176 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach w formie: interwencji kryzysowej, schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania, zasiłku celowego;
- 4) pomoc w uzyskaniu miejsca zamieszkania i dopłaty najmu mieszkań;
- 5) pomoc w formie opłacenia składek na ubezpieczenie zdrowotne;
- 6) prowadzenie pracy socjalnej na rzecz poprawy funkcjonowania cudzoziemców;
- 7) poradnictwo specjalistyczne zwłaszcza prawne, psychologiczne i rodzinne; udzielanie informacji oraz wsparcie w kontaktach z innymi instytucjami;
- 8) działania wspierające proces integracji społecznej i międzykulturowej;

Wskaźniki

1. Liczba realizowanych indywidualnych programów integracji.
2. Liczba cudzoziemców korzystających z pomocy społecznej.
3. Liczba rodzin cudzoziemców, które otrzymały wsparcie w formie dopłaty do najmu mieszkania.

Realizatorzy

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Urząd Miejski w Białymstoku, Podlaski Urząd Wojewódzki, szkoły, przedszkola, placówki ochrony zdrowia, Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

2.5. Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego

Adresaci

Program skierowany jest do osób opuszczających zakłady karne.

Cel zadania

Pomoc osobom opuszczającym zakłady karne w przystosowaniu się do życia w środowisku lokalnym.

Realizacja zadania:

- 1) udzielanie świadczeń pomocy społecznej;
- 2) świadczenie pracy socjalnej na rzecz poprawy funkcjonowania osób opuszczających zakład karny w ich środowisku, w tym rodzinnym;
- 3) współpraca z urzędami pracy oraz z innymi podmiotami w zakresie pozyskania ofert zatrudnienia, w tym socjalnego;
- 4) kontynuacja prowadzonego przez MOPR we współpracy z Aresztem Śledczym w Białymstoku programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Wskaźniki

1. Liczba osób, którym udzielono pomocy po opuszczeniu zakładu karnego.
2. Liczba osób, które powróciły do rodziny/środowiska po opuszczeniu zakładu karnego.

Realizatorzy

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Dzienny Dom Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej oraz inne podmioty, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

3. WSPARCIE OSÓB DŁUGOTRWALE LUB CIĘŻKO CHORYCH, NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ OSÓB STARSZYCH I SAMOTNYCH

3.1. Pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi

Adresaci

Program skierowany jest do osób z zaburzeniami psychicznymi.

Cel zadania

Zapewnienie specjalistycznych form pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi.

Realizacja zadania:

- 1) prowadzenie i zapewnienie miejsc w środowiskowych domach samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi i upośledzeniem umysłowym;
- 2) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania lub w ośrodkach wsparcia;

- 3) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z chorobą Alzheimera w Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku, ul. Baranowicka 203;
- 4) zapewnienie całodobowej opieki osobom przewlekle psychicznie chorym w Domu Pomocy Społecznej, ul. Baranowicka 203 Filia w Bobrowej lub w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów;
- 5) wsparcie i rehabilitacja psychospołeczna dla osób z zaburzeniami psychicznymi w formie klubowej.

Wskaźniki

1. Liczba osób skierowanych do środowiskowych domów samopomocy.
2. Liczba osób, które skorzystały z usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania.
3. Liczba osób, które skorzystały ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z chorobą Alzheimera.
4. Liczba osób objętych wsparciem w formie klubowej.

Realizatorzy

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, środowiskowe domy samopomocy, domy pomocy społecznej, Dzienny Dom Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

3.2. Pomoc osobom potrzebującym wsparcia ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność

Adresaci

Program skierowany jest do osób niepełnosprawnych, długotrwale lub ciężko chorych, osób w wieku poprodukcyjnym.

Cel zadania

Zapewnienie optymalnego funkcjonowania osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych oraz opieki w miejscu zamieszkania lub opieki całodobowej w domu pomocy społecznej.

Realizacja zadania:

- 1) zapewnienie usług opiekuńczych, wykonywanych w ramach zlecenia zadań z pomocy społecznej, osobom wymagającym opieki pielęgnacyjnej i pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych;
- 2) pomoc osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają zapewnienia całodobowej opieki w domach pomocy społecznej;
- 3) prowadzenie i wspieranie grup samopomocy oraz inicjowanie powstawania nowych grup;
- 4) poszukiwanie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych;
- 5) prowadzenie indywidualnego przypadku, polegające na pomocy jednostce w sprawach dotyczących potrzeb bytowych, dostępu do różnorodnych form świadczeń i usług, a także potrzeb wewnętrznych wynikających z cech osobowości;
- 6) wspieranie osób starszych, chorych i niepełnosprawnych w celu poprawy sytuacji osobistej oraz jakości życia;
- 7) działania profilaktyczne polegające na zapobieganiu pogorszenia się kondycji fizycznej, psychicznej osób niepełnosprawnych, doradztwo w zakresie rehabilitacji społecznej i medycznej;
- 8) wsparcie w postaci usług asystenckich oraz wolontariatu.

Wskaźniki

1. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania.
2. Liczba mieszkańców Miasta Białegostoku skierowanych do domów pomocy społecznej.

3. Liczba grup samopomocowych.
4. Liczba osób objętych usługami asystenckimi i wolontariatem.

Realizatorzy

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Urząd Miejski w Białymstoku, Dzienny Dom Pomocy Społecznej, domy pomocy społecznej, sądy, placówki ochrony zdrowia, zakłady pracy, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

3.3. Pomoc osobom starszym i samotnym

Adresaci

Program skierowany jest do osób starszych i samotnych.

Cel zadania

Poprawa jakości życia ludzi starszych oraz zapobieganie ich osamotnieniu i izolacji.

Realizacja zadania:

- 1) świadczenie pracy socjalnej grupie seniorów;
- 2) zachęcanie seniorów do włączania się w organizację imprez okolicznościowych, w tym mających na celu zaspokojenie potrzeb samorealizacji, szacunku, uznania itp. oraz do tworzenia grup samopomocy;
- 3) prowadzenie działań w zakresie wymiany międzypokoleniowej;
- 4) umożliwienie dostępu do poradnictwa, w tym psychologicznego i prawnego;
- 5) podejmowanie działań na rzecz integracji seniorów ze społecznością lokalną;
- 6) organizacja zajęć kulturalno-rekreacyjnych i edukacyjnych dostosowanych do potrzeb i możliwości seniorów;
- 7) organizacja Miejskiego Dnia Seniora;
- 8) podejmowanie działań na rzecz aktywizacji społecznej osób starszych we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, działającymi na rzecz osób starszych.

Wskaźniki

1. Liczba osób uczestniczących w zajęciach zorganizowanych seniorom przez Kluby Seniora.
2. Liczba osób uczestniczących w różnych formach wsparcia prowadzonych na rzecz aktywizacji społecznej osób starszych.

Realizatorzy

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Urząd Miejski w Białymstoku, Dzienny Dom Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

4. POMOC RODZINOM Z PROBLEMAMI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYMI

Wspieranie prawidłowego funkcjonowania dzieci i rodzin

Adresaci

Program skierowany jest do rodzin z dziećmi mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Cel zadania

Pomoc rodzinom wykazującym trudności w opiece i wychowywaniu dzieci, których nie są w stanie pokonać samodzielnie.

Realizacja zadania:

- 1) świadczenie pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego, w szczególności: socjalnego, prawnego, rodzinnego i pedagogicznego;
- 2) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci;

- 3) wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez wnioskowanie przez pracownika socjalnego o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny;
- 4) motywowanie rodzin, mających problemy opiekuńczo-wychowawcze do uczestnictwa w warsztatach i szkoleniach wdrażających prawidłowe metody wychowawcze;
- 5) propagowanie alternatywnego zagospodarowania czasu wolnego oraz rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży poprzez uczestnictwo w zajęciach realizowanych przez placówki wsparcia dziennego, wychowawców podwórkowych – w ramach lokalnego programu pomocy społecznej „Wychowawca Podwórkowy”;
- 6) podejmowanie działań mających na celu zmianę postaw i motywacji dzieci i młodzieży;
- 7) współpraca ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych;
- 8) współpraca z podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Wskaźniki

1. Liczba rodzin, dla których pracownik socjalny wnioskował o przydzielenie asystenta rodziny.
2. Liczba osób uczestniczących w zajęciach zwiększających umiejętności opiekuńczo-wychowawcze.
3. Liczba dzieci/rodzin uczestniczących w grupach socjoterapeutycznych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.
4. Liczba dzieci skierowanych przez pracowników socjalnych do placówek wsparcia dziennego.
5. Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w warsztatach kształtujących umiejętności prospołeczne.

Realizatorzy

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Urząd Miejski w Białymstoku, przedszkola, szkoły, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, placówki wsparcia dziennego, sądy, kuratorzy, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

5. ORGANIZOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Adresaci

Program skierowany jest do jednostek niesamodzielnych życiowo, grup marginalizowanych oraz społeczności lokalnej.

Cel zadania

Włączanie do życia społecznego poprzez działania aktywizujące, integrujące i usamodzielniające kierowane do osób niesamodzielnych życiowo i grup marginalizowanych.

Realizacja zadania:

- 1) inicjowanie i animowanie inicjatyw sąsiedzkich i grup samopomocowych;
- 2) tworzenie sieci współpracy i budowanie partnerstw lokalnych we współpracy z instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi, innymi podmiotami;
- 3) inicjowanie wydarzeń lokalnych, takich jak np. pikniki, festyny;
- 4) podejmowanie działań ukierunkowanych na aktywizację, integrację oraz edukację grup i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym w ich środowisku lokalnym;
- 5) współpraca z wolontariatem;

Wskaźniki

1. Liczba podmiotów podejmujących współpracę w organizowaniu społeczności lokalnej.
2. Liczba wydarzeń lokalnych.
3. Liczba wolontariuszy biorących udział w działaniach na rzecz organizowania społeczności lokalnej.

Realizatorzy

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Urząd Miejski w Białymstoku, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

Monitoring i Sprawozdawczość

Monitoring prowadzony będzie poprzez coroczne uzyskanie informacji od realizatorów programu.

Analiza pozyskanych danych będzie podstawą oceny stopnia realizacji celów poszczególnych działań.

Informacja o realizacji programu będzie zamieszczana w sprawozdaniu rocznym Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Białymstoku odpowiednio za lata 2017-2020.

Źródła finansowania

Finansowanie programu odbywać się będzie ze środków budżetowych Miasta Białegostoku i środków pozabudżetowych.

Zakładane efekty

1. Zaspokojenie potrzeb bytowych na niezbędnym poziomie i zapewnienie godnych warunków życia osobom i rodzinom, które wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości nie są w stanie samodzielnie pokonać trudnych sytuacji życiowych.
2. Ograniczanie skali wykluczenia społecznego poprzez umożliwienie korzystania z aktywizacji społeczno-zawodowej w celu zwiększenia kompetencji niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.
3. Zmniejszenie skutków negatywnych zjawisk społecznych, zwłaszcza wśród osób bezdomnych, uzależnionych od alkoholu i mających trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.
4. Zapewnienie opieki i wsparcia osobom starszym, samotnym i niepełnosprawnym oraz poprawa ich jakości życia poprzez aktywizację społeczną i integrację.
5. Wyposażenie osób i rodzin wykazujących trudności w pokonywaniu problemów życiowych w praktyczne umiejętności niezbędne do ich rozwiązywania.
6. Pobudzenie społecznej aktywności osób, rodzin, grup i środowisk.
7. Stworzenie odpowiednich warunków i możliwości dla wszechstronnej, skutecznej pomocy osobom i rodzinom dzięki współpracy instytucji oraz innych podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej.

